

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

МОВОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Збірник наукових праць

ВИПУСК 11

**Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету**

Рівне - 2003

4

УДК 811.161.2

У збірнику вміщені статті з проблем українського мовознавства науковців, аспірантів кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету та науковців інших ВНЗ. Основні теми поданих публікацій стосуються актуальних питань граматики і лексикології, словотвору та лінгвістики тексту.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів-філологів.

Редакційна колегія:

Головний редактор   **Шульжук Каленик Федорович**,
доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри української мови
Рівненського державного гуманітарного університету,
дійсний член Академії наук вищої школи України

Заступник головного
редактора   **Шевчук Степан Іванович**, кандидат філологічних наук, професор,
директор Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного

університету

Члени редакційної колегії:

1. **Бойко В.Г.**, доктор філологічних наук, професор кафедри фольклористики Національного університету ім. Т.Г.Шевченка (м. Київ).
2. **Вихованець І.Р.**, доктор філологічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, завідувач відділу історії і граматики української мови Інституту української мови НАН України (м. Київ).
3. **Вокальчук Г.М.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
4. **Галич О.А.**, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри української літератури Луганського державного педагогічного університету.
5. **Голомб Л.Г.**, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури Ужгородського державного університету.
6. **Гуйванюк Н.В.**, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри сучасної української мови Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича.
7. **Давидюк В.Ф.**, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри фольклористики Волинського державного університету ім. Лесі Українки (м. Луцьк).
8. **Денисюк І.О.**, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури Волинського державного університету ім. Лесі Українки (м. Луцьк).
9. **Дунаєвська Л.Ф.**, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри фольклористики Національного університету ім. Т.Г.Шевченка (м. Київ).
10. **Загнітко А.П.**, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри української мови Донецького національного університету.
11. **Зелінська Л.В.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Рівненського державного гуманітарного університету.
12. **Іваницька Н.Л.**, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри української мови Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського.
13. **Кузьмич О.О.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
14. **Поліщук Я.О.**, доктор філологічних наук, доцент, зав. кафедри української літератури Рівненського державного гуманітарного університету.
15. **Радишевський Р.П.**, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури Національного університету ім. Т.Г.Шевченка (м. Київ).
16. **Турган О.Д.**, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури Запорізького державного університету.
17. **Удалов В.Л.**, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури Волинського державного університету (м.Луцьк).
18. **Чирков О.С.**, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри теорії літератури Житомирського державного педагогічного інституту ім. І.Я.Франка.

Упорядники: *Якимчук О.І., Кузьмич О.О.*

Друкується за рішенням вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол №2 від 26 вересня 2003 р.).

*За точність і грамотність публікацій відповідають автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.*

Адреса редакції: 33000, м. Рівне, вул. С.Бандери, 12
Рівненський державний гуманітарний університет
(вул. Остафова, 31, кафедра української мови)

ISBN 966-72-81-04-9

3. Норми поєднуваності слів у просте й складне речення (сміслова одноплановість, стосунок дієприслівника до того ж суб'єкта, якого стосується основне дієслово-присудок, логічна сумісність однорідного ряду; відповідність підрядних сполучників, сполучних слів смисловим відношенням; перебудова прямої мови в непряму посередництвом складнопідрядних речень).

4. Норми пунктуації.

5. Норми інтонації.

Усі синтаксичні норми можна розглядати як аспект у розділах загального мовознавства, культури мови, теорії та історії літературної мови, у теорії комунікації. Будучи складними поняттями, вони діалектично поєднують у собі дві суперечні тенденції мови – до сталості й до зміни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Золотова Г.А. О характере нормы в синтаксисе // Синтаксис и норма. – М.: 1974.
2. Ицкович В.А. Очерки синтаксической нормы. – М.: 1982.
3. Пилинський М.М. Мовна норма і стиль. – К.: 1976.
4. Пилинський М.М. Мовна норма і стиль // Мовознавство. – 1968. – №6. – С. 54 – 63.
5. Пилинський М.М. Поняття “норми” і культури мови // Мовознавство. – 1968. – №4. – С. 66 – 75.
6. Скворцов Я.И. Теоретические основы культуры речи. – М.: 1980.
7. Українська мова. Енциклопедія. – К.: 2000. – 757с.
8. Шведова Н.Ю. Активные процессы в современном русском синтаксисе. – М.: 1966.

Резюме

Синтаксические нормы являются наименее изученными в грамматике. Критериями нормативности синтаксических единиц считаются соответствие их языковым моделям, регулярная воспроизводимость, системные отношения и связи с другими однопорядковыми единицами синтаксиса.

УДК-811.367.335

Світлана Давнюк

ВИВЧЕННЯ БАГАТОКОМПОНЕНТНИХ СУРЯДНО-ПІДРЯДНИХ РЕЧЕНЬ: ФОРМАЛЬНО-ГРАМАТИЧНИЙ АСПЕКТ

Опрацювання питань структури багатокomпонентних речень у вищій школі потребує від студентів розуміння лінгвістичних засад синтаксичної структури мови, усвідомлення специфічних ознак окремих типів речень. Неодмінною умовою успішного засвоєння синтаксису багатокomпонентних речень, зокрема складних конструкцій з сурядністю і підрядністю (СКСП), є з'ясування їх формально-граматичних ознак. Розгляд складного речення з формально-граматичного погляду підтверджує, що саме формальні засоби становлять ту матеріальну основу, на якій базується науковий підхід у вивченні синтаксичної структури речення.

Грунтовне опрацювання питань формально-граматичної структури СКСП дозволить студентам глибше зрозуміти принципи будови та можливості вживання складних сурядно-підрядних речень у писемному мовленні та розмовній практиці.

Складні конструкції з сурядністю та підрядністю становлять найпоширеніший тип складних багатокomпонентних речень з властивими формально-синтаксичними особливостями. Уже в самій назві моделі – складні конструкції з сурядністю і підрядністю – міститься вказівка на основну структурну ознаку – поєднання сурядного і підрядного зв'язку в межах однієї

конструкції. Вони, як правило, мають багаторівневу структуру, це означає, що частини СКСП (прості і складні речення, які виявляються на межі сурядного зв'язку) і компоненти (предикативні одиниці, що виявляються на рівні підрядного зв'язку) перебувають в ієрархічних відношеннях, виділяються домінуючий і підпорядкований синтаксичний зв'язок, сполучні засоби, семантичні відношення [4, 21].

Головною конструктивною ознакою і формально-синтаксичною особливістю складних конструкцій з сурядністю і підрядністю є одночасне функціонування в межах цієї конструкції сурядного і підрядного зв'язку. Однак сурядність і підрядність не можуть бути рівноправними зв'язками в складних багатокомпонентних реченнях. Один із цих зв'язків обов'язково визначає загальний граматичний план речення, а інший функціонує як супровідний у межах визначального. Таким визначальним для СКСП є сурядний зв'язок, який виявляється на зовнішньому (логіко-синтаксичному) рівні членування та синтаксичною ознакою – наявністю сурядного сполучника.

Поряд із сурядним зв'язком, який функціонує на зовнішньому рівні членування, у складних конструкціях з сурядністю і підрядністю існує підрядний зв'язок, що виявляється на внутрішньому рівні членування і який функціонує в усіх різновидах. Такої комбінації сурядного і підрядного зв'язку ніколи не виникає в елементарному складному реченні.

Отже, одночасність функціонування сурядного і підрядного зв'язку в межах однієї конструкції – це головна диференційна ознака даної моделі, вона є постійно необхідною і становить незмінну властивість складних конструкцій з сурядністю і підрядністю.

Оскільки на зовнішньому рівні членування структура СКСП представлена складносурядним реченням, частини якого, незважаючи на свою внутрішню будову, є синтаксично рівноправними, граматично автономними і вільними в структуруванні, то такому складносурядному реченню притаманна низка формальних і семантичних ознак. Формальні ознаки складносурядного речення увиразнюють їх формально-синтаксичну організацію, це насамперед сурядний сполучниковий зв'язок, належність такого речення до відкритої чи закритої структури. Сурядний зв'язок у такому реченні характеризується тими ж значеннями, що й в елементарному складносурядному реченні. Для його реалізації використовуються ті ж принципи, що відомі з учення про синтаксис складань сурядного речення. Однак сурядний зв'язок у СКСП характеризується і помітною своєрідністю. Це пов'язано із структурною функцією підрядної частини, яка виявляється в тому, що без підрядної частини головне речення в багатьох випадках не може проявити себе, як складова частина конструкції і, не може вважатися основною для реалізації сурядного зв'язку. Порівняймо речення:

1) *Дні стояли погожі, і старі люди говорили, що давно не пам'ятають такої теплої осені* (О. Донченко) – *Дні стояли напрочуд погожі, і старі люди говорили...*;

2) *Маслюк може бути справжнім золотим офіцером, і я певен, що ми доб'ємося цього* (І. Багмут) – *Маслюк може бути справжнім золотим офіцером, і я певен...*;

3) *Вона глянула на нього своїми темними очима, і йому здалося, що на житті блиснули дві зірки* (І. Нечуй-Левицький) – *Вона глянула на нього своїми темними очима, і йому здалося...*

Таке порівняння свідчить, що наявність підрядної частини в одній із сурядних частин є необхідним елементом структури сурядного зв'язку в складних конструкціях із сурядністю і підрядністю. З метою дослідження цього факту варто запропонувати студентам дібрати подібні приклади з художньої літератури або самостійно сконструювати аналогічні речення.

Опрацьовуючи складні конструкції з сурядністю і підрядністю на практичних заняттях, доцільно, на нашу думку, використати два види роботи – аналіз готових речень і конструювання.

Аналіз готових речень спершу рекомендуємо розпочати з найпоширеніших конструкцій з сурядністю і звичайною підрядністю. Структура таких речень сформована поєднанням

здебільшого простого й елементарного складнопідрядного речення.

Наприклад:

1) *Багато чого я вже забув з тих часів, бо й пам'ять людська стирається з літами, але цю маленьку подію пам'ять моя зберегла* (Б.Антоненко-Давидович);

2) *Злива, яка почалася ще вдосвіта, перешикодила нам виїхати на станцію вранці, а на вечірній поїзд можна їхати й по обіді* (П.Панч);

3) *Пізно Сергій повернувся додому і довго не міг заснути, а коли нарешті заснув, йому наснився дивний яблуневий сад увесь в цвіту* (В.Близнець).

Загальна структурна схема цих конструкцій має такий вигляд:

1) [( )], , с.с. [ ]   2) [( )], , с.с. [ ]   3) [( )], , с.с. [ ]

Як видно з наведених прикладів, підрядна частина може займати будь-яку позицію щодо головної частини: пре-, інтер- і постпозицію.

Отже, аналіз готових речень найкраще розпочати з конструкцій, що складаються з двох частин: просте речення + складнопідрядне, складнопідрядне + просте.

Варто звернути увагу студентів і на те, що серед складних конструкцій даного різновиду моделі досить регулярно використовують чотирикомпонентні конструкції, структура яких оформлена сурядним поєднанням двох складнопідрядних речень. Наприклад: *Навмисно завмирили всі рухи, щоб не шкодити напруженій праці утворення мрій, і тіло ніби відпадало, щоб усі сили віддати на її втілення* (В.Підмогильний); *Його село, те, що Степан покинув, теж стояло на березі, і зараз він несвідомо шукає спорідненість між своїм і цим селом, що випадково трапилось йому на великій дорозі* (В.Підмогильний); *Та й нараз відступив той неспокій, який хвилину тому опік серце, думки полинули, немов звільнені птахи* (Ю.Мушкетик).

На зовнішньому рівні членування в СКСП зв'язок оформлюється за допомогою сурядного сполучника, він завжди виділяється чітко, оскільки стоїть на межі частин. Конструкція чотирикомпонентних речень даного різновиду може мати й іншу структуру — одне підрядне може відноситися до головного речення, інші компоненти є простими або складносурядними реченнями. Наприклад: *Вони зустрілися поглядами, і він знов побачив, як у її скорботних очах залишився спогад, та за ним стояв не осуд, а співчуття* (М. Стельмах).

П'ятикомпонентні конструкції серед складних речень із сурядністю і звичайною підрядністю зустрічаються рідше, особливість їх проявляється в тому, що підрядних компонентів у таких структурах не більше двох. Наприклад: *Уже не раз їй хотілося просити його, щоб увечері не затримувався на дільниці, та Оксана приборкувала це бажання, поклала собі, що ніколи не скаже про нього Петрові, і раптом воно вирвалося* (Я.Баш); *Після обіду дуже хотілося спати, але командир наказав прочесати стоги, що виднілися за хутором, і ми до вечора знайшли з десяток ворожих офіцерів, що зарилися в солому, забарикадувалися ящиками і мішками з харчами* (І.Багмут).

Структура шестикомпонентних складних конструкцій з сурядністю і звичайною підрядністю може бути представлена поєднаннями чотирьох простих і одного складнопідрядного речення, або двох складнопідрядних і двох простих речень, чи мати такий вигляд:

І хоча в мовленні подібні речення і є раритетними, їх не важко сконструювати. Наприклад: *Студенти слухали, бо лекція була цікава, а викладач пояснював, тому що бажав розказати найголовніше, і всі були задоволені, що співпраця виявилася корисною*.

За подібною схемою можуть бути сконструйовані восьми- і десятикомпонентні СКСП, але зрозуміло, що такі конструкції є штучними і практично не використовуються.

Серед інших складних багатокомпонентних речень СКСП вирізняються своєю структурною різноманітністю, чим завжди привертають до себе увагу дослідників складних ускладнених речень і викликають багато суперечностей у славістичній літературі. М.В.Симулик пояснює це тим, що в східнослов'янській практиці при характеристиці складнопідрядних речень (або речень мішаного типу) не знаходять основного, початкового центру, з яким зв'язані наступні підрядні одиниці, а лише контактують факт наявності того чи іншого типу синтаксичного зв'язку [3, 68].

Так, зокрема російські синтаксиси до одного типу СКСП відносять речення, перші дві частини яких з'єднані між собою сурядним зв'язком, а третя та наступні приєднуються до них за допомогою підрядного зв'язку, а також речення, у яких, навпаки, до складнопідрядного приєднуються інші частини сурядним зв'язком [1, 356; 2, 272].

Чеські і словацькі лінгвісти розрізняють ці два типи сурядно-підрядних речень. Я.Брауер визначає СКСП, у яких вихідними є складносурядні речення, де до головного приєднується складнопідрядне. Ф.Кочіш визначальним у з'ясуванні структури СКСП вважає зв'язок між усіма частинами складного речення, виділяє такий різновид СКСП, у якому до головного речення приєднується головне речення, а до нього приєднується підрядне, також його підтип, де зміст головного речення доповнюється змістом головного з підрядним [5;6].

При класифікації СКСП першорядне значення має зв'язок, який є головним і визначає перший рівень семантичного членування складної сурядно-підрядної конструкції. Визначальним, центральним у СКСП є складносурядне речення, до якого приєднується одне чи кілька підрядних, наприклад: *Передноворічні і новорічні обряди, // які прийшли до нас із сивої давнини, пройняті шанобою до природи, до людини, / і сьогодні це один з найпоетичніших, глибоко символічних свят* (В. Скуратівський); *Вдома Олесь звичайно вставав пізно, // бо вчилися в його школі після обіду, / і в одній білизні підходив до свічада, // **котре** вважав за єдиного вірного та правдивого приятеля* (В.Підмогильний); *Вона зараз дивовижно схожа на розквітлу мальву, / і навіть очі її темні, // над **якими** здвигаются тичинки вії, дивились так, // **як** могли б дивитись суцвіття мальв* (Є.Гуцало).

Усі наведені речення мають багатомірну структуру, поділяються на рівні членування. На зовнішньому рівні сурядні сполучники поєднують частини, перші з яких становлять прості речення, а другі – складнопідрядні з різною будовою підрядної частини. У таких конструкціях треба звернути увагу на лінгвістичні особливості щодо функціонування сполучних засобів зв'язку (сполучників сурядності, підрядності, сполучних слів): розпізнати сполучники, класифікувати їх, визначити загальні й диференційні ознаки, виявити їхні функції в реченні. Саме в реченні з різновидами підрядних на внутрішньому рівні доцільно провести пунктуаційну роботу щодо пояснення наявності чи відсутності розділових знаків. Наприклад: *По їхньому сліду він іде зі своїм смутком, і все йому здається, що колись уже був тут і що так само тоді вечір затоплював долину синюватим чаром і наплутував над хатами парубоцькі чуби димів* (М. Стельмах); *Ти сповнюєшся високістю простору, що облягає тебе, і відчуваєш, що ти не в силі не любити цей рідний куточок землі, що ця любов стоїть клубком у тебе в горлі, і ти не годен той клубок проковтнути* (Є. Гуцало); *Запах селянської ріллі зілявся з шумами міста, а мені здається, **наче** полтавські лани розпахнули груди, і на перелозі на подив місту породили тільки дві сині волошки* (Б.Антоненко-Давидович).

Конструювання суряднопідрядних речень можна здійснювати по-різному, зокрема, доповнюючи одну з частин складносурядного речення підрядним компонентом. Складнішим видом конструювання є конструювання за схемами.

У процесі роботи над формально-граматичними особливостями конструкцій із сурядністю і підрядністю слід закріпити і знання про елементарне складносурядне і складнопідрядне

речення, особливості їх внутрішньої структури, наявність ускладнюючих елементів, сполучуваність компонентів на різних рівнях членування. Уся ця робота спрямована на те, щоб студенти ґрунтовно оволоділи теоретичними знаннями і практичними навиками з питань формально-граматичної структури як складних конструкцій з сурядністю та підрядністю, так і багатоконпонентних речень у цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Валгина Н.С. Синтаксис современного русского языка. – М.: Высшая школа, 1991. – 412 с.
2. Гвоздев А.М. Современный русский литературный язык. Синтаксис. – М.: Просвещение, 19, ч.2 – 350 с.
3. Симулик М.В. Складні речення ускладненого типу в сучасних слов'янських мовах. –Ужгород: 1974. – 80 с.
4. Шульжук К.Ф. Складні багатоконпонентні речення в українській мові. – К.: Вища школа, 1986. – 183 с.
5. Bauer J. Sloizite souvetia a jeiho klasifikase // Slovo a Slovesnost. – 1996. – 4.27. – P. 289-299.
6. Kocis F. Ku Klasifikaciji zlobozeneho suvetia // Slovenska rec. – 1963. – 3, rocn.28 – S. 155-164.

Резюме

В статье рассматриваются вопросы изучения одной из самых распространённых конструкций многокомпонентных предложений – предложений с сочинением и подчинением. Перспективными есть задания, связанные с анализом готовых предложений и конструированием сочинённо-подчинённых предложений по схемам или произвольно. Такие предложения позволят глубже изучить вопросы формально-грамматического строения сложных предложений с сочинением и подчинением.

Summary

The article is devoted to exploration of the formal-grammatical structure of complex constructions with subordination and coordination.

УДК 81'37 +81'342.4

Ірина Жагаляк

КОМУНІКАТИВНІ МОДЕЛІ ЗІ ЗВУКОНАСЛІДУВАЛЬНИМИ СЛОВАМИ ТА ЇХ СЕМАНТИЧНІ ЕКСПОНЕНТИ

Звуконаслідувальні слова як розряд інтер'єктивів досліджувалися з погляду етимології, структури, семантики, рідше – синтаксису. Предметом дослідження синтаксистів була здатність інтер'єктивів виконувати функції членів речення, утворювати самостійні одиниці (фразеологізми), ускладнювати синтаксичні конструкції, вносячи в них додаткові емоційно-експресивні відтінки [1;6;8;11;12].

Водночас інтер'єктиви, зокрема звуконаслідування, не були об'єктом дослідження комунікативного синтаксису, хоча вони за своєю природою більше спрямовані у сферу мовлення, ніж у сферу мови. У процесі спілкування ці одиниці можуть виступати в ролі комунікативного центру висловлювання. Дослідженню специфіки комунікативних моделей, у яких функціонують звуконаслідувальні слова, і присвячена наша робота.

Актуальність теми вмотивовується потребами вдосконалення комплексного аналізу синтаксичної природи звуконаслідувань на семантико-синтаксичному та комунікативно-функціональному рівнях.

Досягнення поставленої **мети** – проаналізувати роль звуконаслідувань у формуванні

ЗМІСТ

Розділ I. Граматична будова мови. Проблеми синтаксису	
<i>Шульжук К.Ф.</i> До питання про еквіваленти речення	3
<i>Федчук Л.І.</i> До питання про типологію предикативних одиниць.....	7
<i>Степаненко М.І.</i> Семантична структура, формально-граматична будова і функціональні можливості речень із локативно-транзитивним типом детермінації.....	14
<i>Шкарбан Т.М.</i> Про довжину предикативних одиниць у структурі складних конструкцій з однорідною супідрядністю	20
<i>Кузьмич О.О.</i> Синтаксична норма як лінгвістична проблема.....	24
<i>Давнюк С.В.</i> Вивчення багатоконпонентних сурядно-підрядних речень: формально-граматичний аспект	27
<i>Жагальяк І.М.</i> Комунікативні моделі зі звуконаслідувальними словами та їх семантичні експоненти	31
<i>Шульжук Н.В.</i> Репліка як компонент діалогічної єдності	36
<i>Щербачук Н.П.</i> Адвербальні синтаксеми в семантично ускладненому простому реченні діалогічного мовлення	39
<i>Сербіна Т.Г.</i> Прийоми використання прецедентних текстів у газетних заголовках	44
Розділ II. Морфологічний рівень мовної системи	
<i>Мединська Н.М.</i> Лексико-семантична група дистрибутивних дієслів активної дії	49
<i>Куликова В.Г.</i> Мовні засоби відтворення спонування в українській мові	54
<i>Войцешук Л.А., Мандрик Н.В.</i> Субстантивація прикметників у слов'янських мовах і власні імена.....	58
Розділ III. .... Актуальні проблеми лексикології та лексикографії	
<i>Вокальчук Г.М.</i> Складні випадки лексикографічного опису індивідуально-авторських новотворів	63
<i>Гаврилюк Н.В.</i> Емпірійні індивідуально-авторські прикметники у творчості неокласиків.....	69
<i>Дуденко О.В.</i> Паремії: знаки чи символи?	73
<i>Кірілкова Н.В.</i> Українська символіка в поемах Ліни Костенко.....	78
<i>Будз І. Ф.</i> Роль “кольорових” компонентів фразем як етнографічних та національно-культурних маркерів	80
<i>Крижанська О.М.</i> Джерела збагачення української колірної лексики	84
<i>Степанова О.І.</i> Лінгвопоетика як об'єкт мовознавчого дослідження	93
<i>Копера О.С.</i> Проблема мовностилістичної норми використання метафори поетками 90-х років ХХ століття.....	98
<i>Школяренко В.І.</i> Динамічні аспекти фразотворчої активності компонентів фразеологізму.....	106
Розділ IV. Системні питання лінгвогеографії	
<i>Євтушок О.М.</i> Питання системного дослідження лексики західнополіського діалекту. Явище полісемії.....	110
<i>Мазяр В.М.</i> Структура і семантика лексики ткацтва у західнополіських говірках	

української мови.....	115
<i>Демешко І.М.</i> Топонімізація основ типів поселень північно-східного Полісся....	120
Розділ V. Мовознавство і школа	
<i>Хом'як І.М.</i> Питання орфографії в програмах із рідної мови	128
<i>Ковальчук Н.П.</i> Лінгвістичні принципи української пунктуації.....	133
<i>Шевчук Т.Б.</i> Робота зі словами родо-видової семантики на початковому етапі навчання української мови	138
<i>Петрук О.М.</i> Реалізація принципу функціональності в навчанні рідної мови як лінгводидактична проблема	144
<i>Антончук О.М.</i> Ефективність методу вправ на уроках вивчення орфографії.....	147
Рецензії	
<i>Хмель В. А.</i> До вивчення фольклору регіонів України. Рецензія на працю доктора філологічних наук, професора Романа Кирчіва “Із фольклорних регіонів України: нариси й статті”	150
Відомості про авторів	156

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Мовознавчі студії

Збірник наукових праць
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 11

Упорядкування та наукове редагування
*Олександри Якимчук,
Оксани Кузьмич*

Макет та комп'ютерна верстка *Вікторії Кравчук*

Обкладинка *Олексія Литвина*

Рекомендовано до друку вченою радою
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол №2 від 26 вересня 2003 р.)

Макет, верстку, дизайн здійснено в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету

Адреса редакції: 33000, м. Рівне, вул. С.Бандери, 12
Рівненський державний гуманітарний університет,
кафедра української мови, тел. 26-17-79
вул. Остафова, 31

Підписано до друку 26.09.2003. Формат 60x84 1/8.
Папір офсетний. Гарнітура Times Roman Cyr.
Умов. друк. арк. 19, 0. Наклад 200 прим. Зам. № 29/1

Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії. Збірник наукових праць
Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 11. – Рівне: РДГУ, 2003. – 155 с.

У збірнику вміщені статті з проблем українського мовознавства науковців, аспірантів кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету та науковців інших ВНЗ. Основні теми поданих публікацій стосуються актуальних питань граматики і лексикології, словотвору та лінгвістики тексту.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів-філологів.

ISBN 966-72-81-04-9

ББК 81
УДК 811.161.2